

Ulkomaalaistaustaisten nuorten terveystottumukset

Päälöydökset

- Ulkomaalaistaustaiset nuoret syövät arkisin aamupalan harvemmin kuin suomalaistaustaiset nuoret.
- Ulkomaalais- ja suomalais-taustaisten nuorten kasvis-ten päivittäinen käyttö on vähäistä.
- Nuorten ruokatottumukset eroavat kouluasteittain.
- Hengästyttävää ja hikoiluttavaa liikuntaa ulkomaalais-taustaiset tytöt harrastavat vähemmän kuin ulkomaalaistaustaiset pojat ja suomalaistaustaiset nuoret.
- Yli puolet ulkomaalais- ja suomalaistaustaisista pojista ja kolmasosa tytöistä ei harjaa hampaitaan suositusten mukaisesti kahdesti päivässä.
- Tulokset osoittavat väestöryhmittäisen terveys- ja hyvinvointitiedon tuottamisen tarpeen ja tärkeyden.
- Tietoa tarvitaan mm. palveluiden suunnittelun ja kohdentamisen sekä päätöksenteon tueksi.

JOHDANTO

Kotoutumisen seurannassa tarvitaan ulkomaalaistaustaisten terveyttä ja hyvinvointia kuvaavia indikaattoreita. Suomen ulkomaalaisväestö on moninainen, ja terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä sekä palvelutarpeissa on alueellisia eroja. Päätöksenteon sekä palveluiden suunnittelun ja kohdentamisen tueksi tarvitaan tietoa sekä väestöryhmittäin että aluetasolla.

Ulkomaalaisväestön terveyttä ja hyvinvointia kuvaavan tietotuotannon haasteena on se, että rutiininomaisesti rekistereistä saatavia tietoja on varsin vähän. Luotettava tietotuotanto vaatii syvällisempää tietojen analysointia sekä tietojen yhdistämistä eri tietolähteistä. Lisäksi alueellisen tiedon tuottamista hankaloittaa ulkomaalaisväestön epätasainen jakautuminen ja siitä johtuvat pienet havaintomäärät.

Alueellisen tiedon raportointiin on kuitenkin löydetty ratkaisuja. Teematietosivusto kotoutumisen seurantaan -hankkeessa on tuotettu ulkomaalaistaustaisten terveyttä ja hyvinvointia kuvaavia indikaattoreita valtakunnallisesti, maakuntien yhteistyöalueille, pääkaupunkiseudulle ja suurille kaupungeille hyödyntäen THL:n ja Tilastokeskuksen tietoa-aineistoja.

Tässä julkaisussa raportoidaan esimerkkejä Kouluterveyskyselyn aineistoista vuosilta 2013 ja 2015 tuotetuista ulkomaalaistaustaisten nuorten terveystottumuksiin liittyvistä indikaattoreista. Esimerkit havainnollistavat, minkä taustamuuttujien mukaan tietoja on helposti saatavilla Terveystemme.fi -palvelussa.

Uni

Kyselyyn vastanneista ulkomaalaistaustaisista nuorista 44 % raportoi nukkuvansa alle kahdeksan tuntia yössä, kun vastaava osuus suomalaistaustaisista oli 36 %. Väestöryhmän sisällä poikien ja tyttöjen vastaukset eivät juuri eronneet toisistaan (Kuvio 1).

Kirjoittajat:

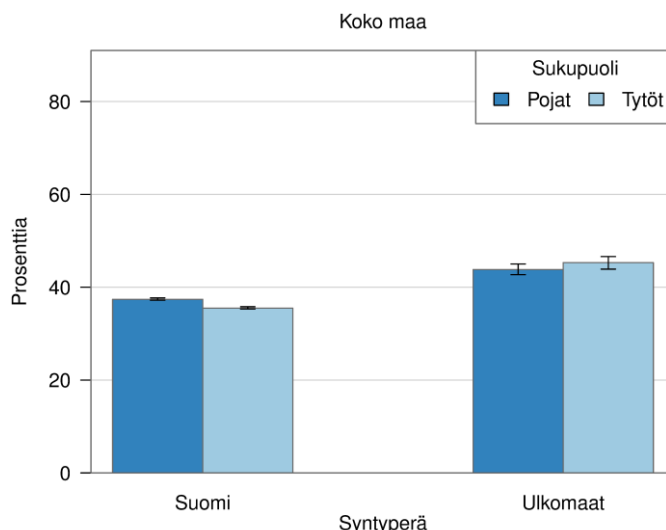
Katja Wikström
Tutkija, THL

Jaana Lindström
Tutkimuspäällikkö, THL

Nina Halme
Erikoistutkija, THL

Tiina Laatikainen
Professori, THL ja Itä-Suomen yliopisto

Kuvio 1. Pojat ja tytöt, jotka nukkuvat arkisin tavallisesti alle kahdeksan tuntia yössä, syntyperän mukaan

TURVAPAIKKA-,
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO

Euroopan unionin tuella

Näin tutkimus tehtiin

Tässä julkaisussa esitettävät tulokset perustuvat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toteuttaman Kouluterveyskyselyn aineistoon vuosilta 2013 ja 2015.

Kouluterveyskyselyyn vastasivat peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat sekä ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat keväällä 2013 ja 2015.

Nuoren syntyperäksi on luokiteltu ulkomaat, mikäli molemmat vanhemmat ovat syntyneet muualla kuin Suomessa. Taustamaa on määriteltä tarkemmin äidin syntymämaan mukaan, ja jos se ei ole ollut tiedossa, niin isän syntymämaan mukaan.

Aineistosta on tuotettu syntyperän mukaan nuoren terveyttä ja hyvinvointia kuvaavia tietoja valtakunnallisesti, maakuntien yhteistyöalueille, pääkaupunkiseudulle ja suurille kaupungeille. Maakuntien yhteistyöalueet ovat samat kuin yliopistosairaaloiden alueet: HYKS/Uusimaa, TYKS/Varsinais-Suomi, TAYS/Pirkanmaa, KYS/Pohjois-Savo ja OYS/Pohjois-Pohjanmaa.

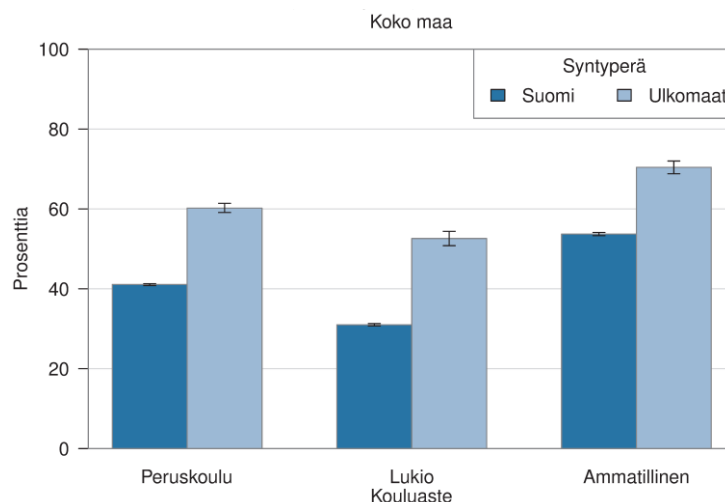
Lisäksi osa indikaattoreista tarjoaa tietoa sukupuolen, sukupolven, kouluasteen tai tarkemman taustamaan mukaan.

Indikaattorit on tuotettu Terveytemme.fi -palveluun, ja tässä julkaisussa esitetään esimerkkejä tuotetuista indikaattoreista.

Aamupalan ja kasvien syöminen

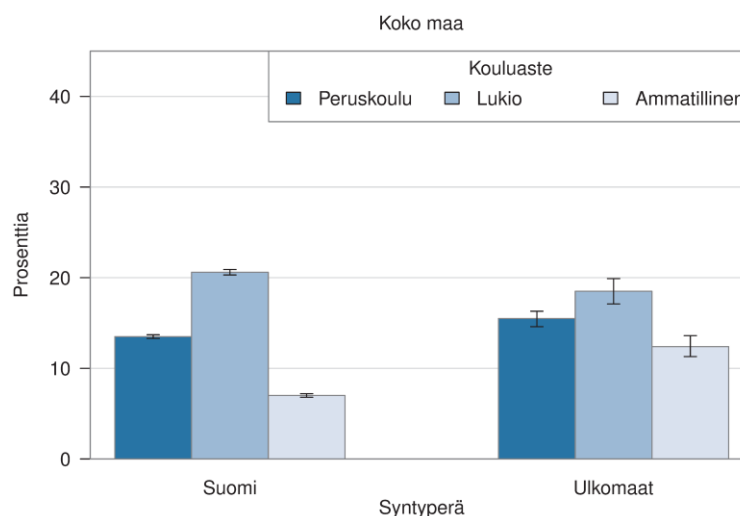
Ulkomaalaistaustaisista nuorista 61 % ja suomalaistaustaisista nuorista 41 % ei syönyt aamupalaa jokaisena arki-aamuna. Lisäksi nuorten ruokatottumukset erosivat kouluasteittain (Kuvio 2). Peruskoulussa ulkomaalaistaustaisista nuorista 60 %, lukiossa 53 % ja ammatillisessa oppilaitoksessa 70 % ei syönyt aamupalaa jokaisena arki-aamuna. Kouluasteittain vastaavat suomalaistaustaisten osuudet olivat 41 %, 31 % ja 54 %.

Kuvio 2. Suomalais- ja ulkomaalaistaustaiset nuoret, jotka eivät syö aamupalaa jokaisena arki-aamuna, kouluasteittain

Sekä ulkomaalais- että suomalaistaustaisista nuorista vain noin 15 % söi tuoreita tai keitettyjä kasviksia päivittäin tai lähes päivittäin. Ammatillisessa oppilaitoksessa kasviksia syövien nuorten osuus on pienempi kuin lukiossa tai peruskoulussa (Kuvio 3). Ammatillisessa oppilaitoksessa olevista suomalaistaustaisista nuorista vain 7 % söi kasviksia, vastaava osuus ulkomaalaistaustaisista nuorista oli 12 %.

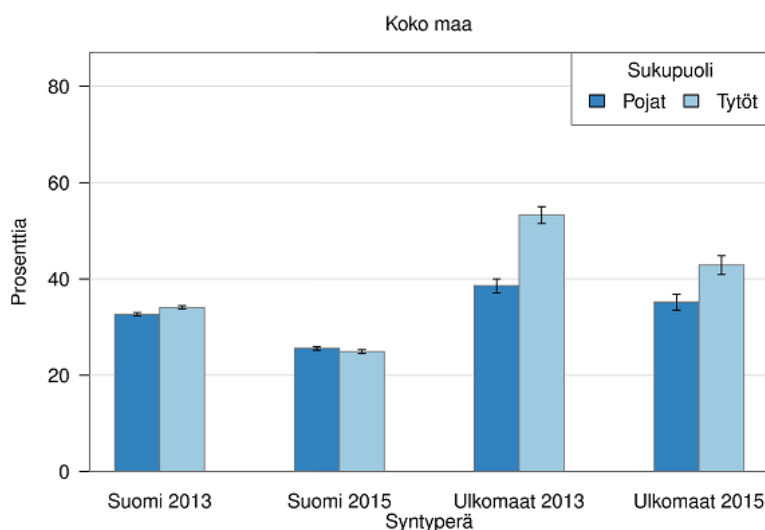
Kuvio 3. Tuoreita tai keitettyjä kasviksia päivittäin tai lähes päivittäin (6-7 krt/vko) syövät nuoret kouluasteen ja syntyperän mukaan

Liikunta

Ulkomaalaistaustaisista nuorista 42 % ja suomalaistaustaisista nuorista 30 % raportoi harrastavansa hengästyttävää ja hikoiluttavaa vapaa-ajan liikuntaa tunnin tai vähemmän viikossa. Ulkomaalaistaustaiset tytöt harrastivat vähemmän liikuntaa kuin ulkomaalaistaustaiset pojat. Vähän liikuntaa vapaa-ajallaan harrastavien osuus pieneni kaikissa tarkasteltavissa ryhmissä vuodesta 2013 vuoteen 2015 (Kuvio 4).

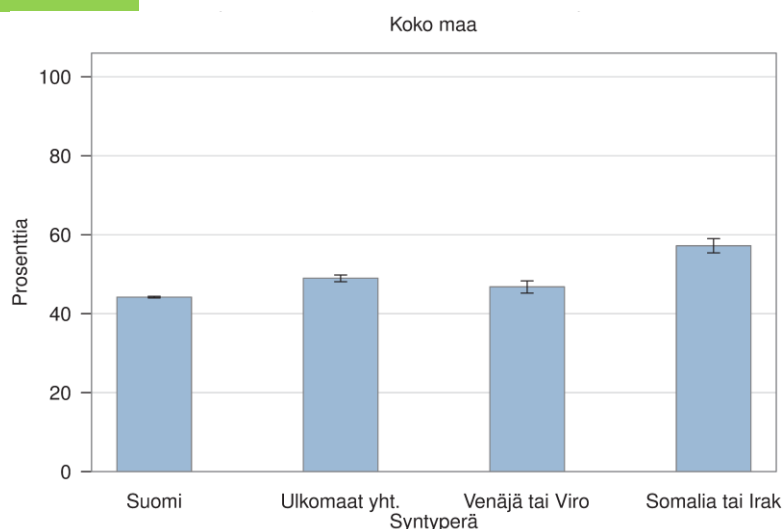
Kuvio 4. Nuoret, jotka harrastavat hengästyttävää ja hikoiluttavaa liikuntaa vapaa-ajalla tavallisesti korkeintaan tunnin viikossa, sukupuolen ja syntyperän mukaan vuosina 2013 ja 2015

Hampaiden harjaaminen

Ulkomaalaistaustaisista nuorista 49 % ja suomalaistaustaisista 44 % harjasi hampaansa harvemmin kuin kahdesti päivässä. Poikien ja tyttöjen hampaiden harjaustottumukset olivat erilaisia. Ulkomaalaistaustaisista pojista 61 % ja suomalaistaustaisista pojista 58 % harjasi hampaansa harvemmin kuin kahdesti päivässä. Tytöistä vastaavat osuudet olivat 33 % ja 32 %. Hampaiden harjaustottumukset erosivat myös ulkomaalaistaustaisilla: somalialais- ja kurditaustaisista nuorista 57 % ja viro- ja venäläistaustaisista 47 % harjasi hampaansa harvemmin kuin kahdesti päivässä (Kuvio 5).

Kuvio 5. Nuorten osuus, jotka harjaavat hampaat harvemmin kuin kahdesti päivässä, syntyperän ja taustamaan mukaan

KIRJALLISUUTTA

Castaneda A ym. Suomen ulkomaalaistaustaisen väestön terveyden edistämiseen liittyy erityisyyksiä. Duodecim 2017; 133: 993-1001.

Castaneda A, Rask S, Koponen P, Mölsä M, Koskinen S (toim.) Maahanmuuttajien terveys ja hyvinvointi. Tutkimus venäläis-, somalia- ja kurditaustaisista Suomessa. Raportti 61/2012. Helsinki: Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitos; 2012.

Matikka A ym. Maahanmuuttajataustaisten 8. ja 9. – luokkalaisten hyvinvointi. Kouluterveyskysely 2013. Raportti 26/2014. Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitos.

Wikström K ym. (toim.) Maahanmuuttajataustaisten nuorten terveys ja hyvinvointi -tutkimus pääkaupunkiseudun somali- ja kurditaustaisista nuorista. Työpaperi 17/2014. Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitos.

Kouluterveyskysely
www.thl.fi/kouluterveyskysely

Terveysme.fi -palvelu

Tuloksia väestön terveydestä ja hyvinvoinnista syntyneen mukaan on saatavissa osoitteesta:
<http://www.terveysme.fi/maahanmuuttajat>

Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitos
PI 30 (Mannerheimintie 166)
00271 Helsinki
Puhelin: 029 524 6000

ISBN 978-952-302-961-3 (verkko)
ISSN 2323-5179

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-961-3>

Tämän julkaisun viite: Wikström, Lindström, Halme & Laatikainen. Ulkomaalaistaustaisten nuorten terveystottumukset. Tutkimuksesta tiivistä 37, marraskuu 2017. Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.

YHTEENVETO

Tämä Tutkimuksesta tiivistä -julkaisu tarkastelee esimerkkien avulla nuorten yöunen riittävyyttä, ruoka- ja liikuntatottumuksia sekä hampaiden harjaustottumuksia.

Suurempi osa ulkomaalaistaustaisista nuorista raportoi nukkuvansa alle kahdeksan tuntia yössä kuin suomalaistaustaisista nuorista. Tulosten perusteella sekä ulkomaalais- että suomalaistaustaisten nuorten ruokatottumukset poikkeavat suosituksista. Nuorilla kasvisten käyttö on vähäistä; heistä vain reilu kuudesosa syö kasviksia päivittäin. Ulkomaalaistaustaiset nuoret syövät arkin aamupalan harvemmin kuin suomalaistaustaiset nuoret. Molemmissa ryhmissä ammatillisessa oppilaitoksessa olevilla nuorilla aamupalan ja kasvisten syöminen on harvinaisempaa kuin peruskoulussa tai lukiossa olevilla nuorilla.

Hengästyttävää ja hikoiluttavaa liikuntaa ulkomaalaistaustaiset tytöt harrastavat vähemmän kuin ulkomaalaistaustaiset pojat ja suomalaistaustaiset nuoret. Yli puolet ulkomaalais- ja suomalaistaustaisista pojista ja kolmasosa tytöistä ei harjaa hampaitaan suositusten mukaisesti kahdesti päivässä. Ulkomaalaistaustaisilla on eroa hampaiden harjaustottumuksissa: viro- ja venäläistaustaiset nuoret harjaavat hampaansa suositusten mukaisesti useammin kuin somalia- ja kurditaustaiset nuoret.

Myös aiemmat tutkimustulokset ovat osoittaneet terveystottumusten eroavan vastaajan syntyperän mukaan. Tässä julkaisussa esitetyt tulokset vahvistavat tarvetta tuottaa tietoa erikseen eri ulkomaalaistaustaisille väestöryhmille. Teematietosivusto kotoutumisen seurantaan -hankkeessa aineisto mahdollisti tarkastelun vain taustaltaan Somaliasta/Irakista tai Venäjältä/Virola oleville ryhmille. Tulevaisuudessa ulkomaalaisväestön kasvaessa tietotuotannon mahdollisuudet paranevat, ja tietoa pystytään tuottamaan entistä tarkemmin sekä syntyperän että taustamaan mukaan.

Aluetasoisien tiedon tuottaminen ulkomaalaistaustaisten terveydestä ja hyvinvoinnista on toistaiseksi ollut vähäistä johtuen ulkomaalaisväestön vähäisestä määrästä ja sen epätasaisesta jakautumisesta. Kouluterveyskyselyn aineistoista tietoa pystyttiin tuottamaan maakuntien yhteistyöalueille ja suurille kaupungeille. Tässä julkaisussa tarkastelluissa terveystottumuksissa on nähtävissä myös alueellisia eroja, ja näitä on mahdollista katsoa Terveysme.fi -palvelussa (www.terveysme.fi/maahanmuuttajat).

Ulkomaalaistaustaisten terveys- ja hyvinvointitietoa tulkittaessa tulee huomioida tiedonkeruuseen liittyvät erityispiirteet ja niiden vaikutus tietojen luotettavuuteen. Ulkomaalaistaustaisen väestön tavoittaminen tutkimuksiin on haastavaa ja heidän osallistuminen tutkimukseen vaatii usein henkilökohtaisen kontaktin puhelimitse tai kasvokkain. Myös luotettavaksi koetut instituutiot, kuten koulu, voivat auttaa tavoittamaan näitä kohderyhmiä tutkimuksiin. Lisäksi tutkimusmenetelmät on suunniteltava huolella, jotta ne soveltuvat eri kieli- ja kulttuuriryhmille ja antavat tietoa, joka on vertailukelpoista kantaväestön kanssa.

Tietotuotantoon liittyvistä haasteista huolimatta ulkomaalaisväestön terveyttä ja hyvinvointia koskevia tietoja on mahdollista tuottaa myös aluetasolla. Tietotuotannon mahdollisuudet paranevat hiljalleen ja seurantatiedon kertyessä on mahdollista nähdä miten tilanne kehittyy. Näin huomataan, jos jokin terveyden ja hyvinvoinnin osa-alue heikentyy hälyttävästi tai vastaavasti kohentuu toivottavalla tavalla.